

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตรและเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตรกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว และระดับการศึกษา ตลอดจนเพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร วิธีดำเนินการวิจัย คือการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Method Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุชายและหญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ประกอบด้วย 9 หมู่บ้าน จำนวน 795 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง ที่ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรการคำนวณของ "Taro Yamane" ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ $\pm 5\%$ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณที่เหมาะสม คือ 266 คน และวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเชิงลึก ประกอบด้วยการซักถามพูดคุยกับผู้สูงอายุถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณหาสถิติพื้นฐาน เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติอนุมานในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร คือ การทดสอบค่าที (t-test) สำหรับตัวแปรต้นที่มีการแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม และทดสอบค่าเอฟ (F-test) สำหรับตัวแปรต้นที่มีการแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป ถ้าพบว่ามี ความแตกต่างกันให้ใช้การทดสอบรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Sheffe) และ การหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้รูปแบบแสดงโดยตารางและบรรยายประกอบ แล้วสรุปผลเป็นความเรียงโดยประกอบ ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญและผลการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา

2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้สูงอายุ จำนวน 266 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือการสรุปผล จากแบบสอบถามและการสรุปผลจากการสัมภาษณ์

แบบสอบถาม

การสอบถามครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้วิธีการลงพื้นที่แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 266 คน ซึ่งผลที่ได้จากแบบสอบถามสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว รายได้ พบว่า

1.1 ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยผู้สูงอายุเพศหญิงมีจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 55.3 เพศชายมีจำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 44.7

1.2 ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60 – 69 ปี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 52.6 รองลงมาอายุ 70-79 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2 อายุ 80– 89 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 และอายุ 90 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5

1.3 ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 รองลงมามีสถานภาพ หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 และสถานภาพโสด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5

1.4 ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 78.6 รองลงมาเป็นผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้รับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ได้รับการศึกษาระดับ ปวช. จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 และไม่มีผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษาในระดับ ปวส. และสูงกว่าปริญญาตรี

1.5 ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกรรม(ทำนา/ทำสวน) จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมาไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 72 คน

คิดเป็นร้อยละ 27.0 รับจ้างทั่วไป จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 ค้าขาย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 เคยรับราชการ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 และอาชีพอื่นๆ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8

1.6 ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับสามี/ภรรยา จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมาอาศัยอยู่กับลูก/หลาน จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 อาศัยอยู่คนเดียว จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 และอาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0

1.7 ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นมีโรคประจำตัวมากกว่าไม่มีโรคประจำตัว โดยผู้สูงอายุมีโรคประจำตัวจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 และไม่มีโรคประจำตัวจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5

1.8 ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 80.8 รองลงมามีรายได้ต่อเดือน 5,001 – 10,000 จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 และมีรายได้ต่อเดือน 10,000 บาทขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว รายได้ สรุปได้ว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 60 – 69 ปี อยู่ในสถานภาพสมรส ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม(ทำนา/ทำสวน) อาศัยอยู่กับสามี/ภรรยา มีโรคประจำตัว และมีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท

2. ระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 6 ด้าน พบว่า

โดยภาพรวมแล้วนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.48) สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.42) รองลงมาด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.47) ถัดมาด้านการให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือ ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.47) ด้านการส่งเสริมอาชีพ ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.48) ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.47) และ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสังคมและนันทนาการ ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.59) และในส่วนของการรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

2.1 ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย

ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์ฯควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.55) รองลงมาตามลำดับคือ คือ ศูนย์ฯควรจัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับการกายภาพบำบัดสำหรับผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.62) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ และศูนย์ฯควรจัดให้มีบริการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ เช่น แพทย์แผนไทย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.66)

2.2 ด้านส่งเสริมอาชีพ

ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับด้านส่งเสริมอาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์ฯควรจัดให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.56) รองลงมาตามลำดับ คือ ศูนย์ฯควรส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มกันในกลุ่มชนเพื่อจัดกิจกรรมเสริมสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.58) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์ฯควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุรับงานไปทำที่บ้านของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.64)

2.3 ด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.58) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์ฯควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยเช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.50) รองลงมาตามลำดับ คือ ศูนย์ฯควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับเด็กและเยาวชนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.58) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์ฯควรจัดตั้งเป็นแหล่งการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.67)

2.4 ด้านสังคมและนันทนาการ

ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการด้านสังคมและนันทนาการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์ฯควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมนันทนาการในศูนย์ฯ เพื่อให้มีการประสานงานร่วมกันให้การทำกิจกรรมระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.65) รองลงมาตามลำดับ คือ ศูนย์ฯควรจัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สูงอายุในรูปแบบต่างๆ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.69) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คือ ศูนย์ฯ ควรจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เช่น กิจกรรมร่ำวง วันผู้สูงอายุ การแข่งขัน กีฬา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.73)

2.5 ด้านการให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือ

ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการด้านการให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด ศูนย์ฯ ควรจัดให้มีนักสังคมสงเคราะห์ทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษา แก้ไขปัญหาแก่ผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.50) รองลงมาตามลำดับ คือ ศูนย์ฯ ควรจัดให้มีกองทุนสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.61) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ศูนย์ฯ ควรจัดให้มีที่พักชั่วคราวสำหรับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางร่างกาย จิตใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.54)

2.6 ด้านอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการด้านอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์ฯ มีกิจกรรมการมอบรางวัลให้กับอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุดีเด่นประจำปี เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.50) รองลงมาตามลำดับ คือ ศูนย์ฯ ควรจัดกิจกรรมอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุให้กับประชาชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.52) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์ฯ มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.53)

3. การเปรียบเทียบระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 6 ด้าน พบว่า

โดยในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์สถิติค่าที (t-test) จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีระดับที่แตกต่างกันเฉพาะด้านสังคมและนันทนาการ ส่วนในด้านอื่น ๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์สถิติค่าที (t-test) จำแนกตามโรคประจำตัวพบว่า ผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวและไม่มีโรคประจำตัว มีระดับที่แตกต่างกันเฉพาะด้านส่งเสริมสุขภาพ ส่วนในด้านอื่น ๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน

3.1 อายุที่แตกต่างกันมีระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัยแตกต่างกัน พบว่า

ตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ด้านการให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่มีความแตกต่าง

3.6 อายุที่แตกต่างกันมีระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ด้านอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุแตกต่างกัน

- อายุ 60-69 ปี กับอายุ 90 ปีขึ้นไป และอายุ 80-89 ปีกับ อายุ 90 ปีขึ้นไป และ อายุ 90 ปีขึ้นไป กับ อายุ 70-79 ปี โดยมีระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ด้านอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่มีความแตกต่าง

3.7 ลักษณะการอยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ด้านการส่งเสริมอาชีพแตกต่างกัน

- อยู่กับสามี ภรรยา กับ อยู่คนเดียว และ อยู่กับ ลูก หลาน กับ อยู่คนเดียว และ อยู่กับญาติพี่น้อง กับ อยู่คนเดียว โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่มีความแตกต่าง

3.8 รายได้ที่แตกต่างกันมีระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัยแตกต่างกัน

- รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท กับ รายได้ 5,001 – 10,000 บาท และ รายได้ 10,001 บาทขึ้นไป โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่มีความแตกต่าง

3.9 รายได้ที่แตกต่างกันมีระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ด้านถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นแตกต่างกัน

- รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท กับ รายได้ 5,001 – 10,000 บาท และ รายได้ 10,001 บาทขึ้นไป และ รายได้ 10,001 บาทขึ้นไป กับ ต่ำกว่า 5,000 บาท โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่มีความแตกต่าง

3.10 รายได้ที่แตกต่างกันมีระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ด้านสังคมและนันทนาการแตกต่างกัน

- รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท กับ รายได้ 5,001 – 10,000 บาท และ รายได้ 10,001 บาทขึ้นไป และ รายได้ 10,001 บาทขึ้นไป กับ ต่ำกว่า 5,000 บาท โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

3.11 รายได้ที่แตกต่างกันมีระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ด้านการให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือที่แตกต่างกัน

- รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท กับ รายได้ 5,001 – 10,000 บาท โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่มีความแตกต่าง

ตอนที่ 4 แนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับแนวทางในดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย ต้องการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ โดยเน้นการออกกำลังกายและพัฒนาด้านสมองบ้าง ด้านการส่งเสริมอาชีพ ต้องการกิจกรรมเพื่อส่งเสริมอาชีพเกี่ยวกับการสอนทำมะขามอ๋ม ฝรั่งแช่บ๊วย และต้องการให้มีการสนับสนุนสินค้าของผู้สูงอายุ ทั้งของใช้ และของอุปโภค เพื่อเพิ่มรายได้ และมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม หน่วยงานของรัฐ และประชาชนชมรมผู้สูงอายุตำบลดงกลางตลอดจนองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลางรวมทั้งหน่วยงานของรัฐดูแลดีมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ทั้ง 6 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 6 ด้าน อยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด สำหรับการผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ และ รองลงมา คือด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรม

และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือ ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย และ ด้านสังคมและนันทนาการ สามารถแยกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

- **ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ ศูนย์ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าประโยชน์ที่ชัดเจนของการส่งเสริมสุขภาพในผู้สูงอายุ คือ การให้ความรู้ด้านสุขภาพ การให้มีบริการตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับผู้สูงอายุ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง จัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับการกายภาพบำบัดสำหรับผู้สูงอายุ และอื่น ๆ ผู้สูงอายุสามารถอยู่ในสังคมอันนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีอย่างต่อเนื่องด้วยก็จะเกิดประโยชน์กับตัวผู้สูงอายุได้อย่างแท้จริง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ศรีทับทิม (รัตนโกศล) พานิชพันธ์ (2534) ได้แบ่งความต้องการของผู้สูงอายุออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้ (อ้างใน สายสวาท เกตตราสุวรรณ, 2542 : 32-33) ความต้องการทางกายและจิตใจ (Physical and Psychological Needs) เป็นความต้องการด้านพื้นฐานที่สุดในชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งที่ธรรมชาติของร่างกายต้องการเพื่อเสริมสร้างร่างกายให้ดำรงอยู่ได้ ความต้องการด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการปัจจัย 4 คือ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และการรักษาพยาบาล ส่วนความต้องการด้านจิตใจ เป็นสิ่งที่ไม่เห็นสัมผัสไม่ได้แต่รู้สึกได้ อาทิ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Security Needs) โดยเฉพาะความต้องการด้านที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยปราศจากความวิตกกังวลหวาดกลัวและการมีสุขภาพกายและจิตที่ดีนอกจากนั้นยังมีความต้องการได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition Needs) ซึ่งเป็นความต้องการที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมและครอบครัวความต้องการมีโอกาสดำเนินงาน (Opportunity Needs) โดยเฉพาะในเรื่องความสำเร็จของการทำงานในปีนปลายชีวิต

- **ด้านการส่งเสริมอาชีพ** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ ศูนย์ควรจัดให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุก็มีความรู้ความสามารถเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และถ้าได้มีการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มกันในชุมชนเพื่อจัดกิจกรรมเสริมสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ และศูนย์ฯ ควรจัดให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 -2564) ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ ได้กำหนดให้แผนฉบับนี้มี 5 หมวดซึ่งหมวดที่สอดคล้องกับงานวิจัย คือยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ มาตรการที่ 2 มาตรการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ และมาตรการส่งเสริมการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ

- **ด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญา** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ ศูนย์ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยเช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ ทั้งนี้ อาจเป็น

เพราะว่าผู้สูงอายุให้ความสำคัญและอยากให้อุบลกุลซึ่งเป็นคนรุ่นหลังได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ ของกิจกรรมที่ส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ศูนย์ฯส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญ ทางศาสนาให้แก่ผู้สูงอายุ เช่น การฟังเทศน์ การทำบุญตักบาตรในวันพระ ตลอดจนการส่งเสริมให้ ผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับเด็กและเยาวชนผลการวิจัยสอดคล้องกับ งานวิจัยของ นพคุณ ถาวรกุล (2557) ได้ศึกษา การศึกษาความคาดหวังของผู้สูงอายุในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร ต่อการจัดตั้งสถานสงเคราะห์ คนชรา ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า เมื่อมีการจัดตั้ง สถานสงเคราะห์แล้วกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคาดหวัง และความต้องการมากที่สุดให้มีการจัด กิจกรรมสวดมนต์ทุกเช้าและก่อนนอนรวมทั้งควรมีกิจกรรมทางศาสนา เช่น การฟังเทศน์ การนั่งสมาธิ ทุกวันพระ

- **ด้านสังคมและนันทนาการ** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้สูงอายุมีความ ต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ ศูนย์ฯควรมีเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมนันทนาการในศูนย์ฯ เพื่อให้มีการประสานงานร่วมกันให้การทำกิจกรรม ระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้สูงอายุ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้สูงอายุมีความต้องการให้ศูนย์ฯควรมีกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาด้านจิตใจของผู้สูงอายุ เช่น การปฏิบัติธรรม การเข้าค่ายผู้สูงอายุ และ ศูนย์ฯ ควรจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เช่น กิจกรรมรำวง วันผู้สูงอายุ การแข่งขันกีฬาซึ่งสอดคล้อง กับ Flanagan (1978) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตว่ามีความต้องการขั้นพื้นฐานของ มนุษย์ จำแนกได้ 5 องค์ประกอบดังนี้ 1) มีความสุขสบายทางด้านร่างกายและวัตถุ 2) มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น 3) มีกิจกรรมในสังคมและชุมชน การได้มีโอกาสสนับสนุนและช่วยเหลือ ผู้อื่น 4) มีการพัฒนาการทางบุคลิกภาพและมีความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ 5) มีนันทนาการ เช่น การ อ่านหนังสือ ฟังดนตรี ดูกีฬา และการมีส่วนร่วมในสังคม

- **ด้านการให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือ** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ ศูนย์ฯควรจัด ให้มีนักสังคมสงเคราะห์ทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษา แก้ไขปัญหาแก่ผู้สูงอายุ ทั้งนี้ อาจเป็น เพราะว่าคุณสูงอายุบางรายที่อยู่คนเดียวหรือคนที่มียุทธศาสตร์ทางสังคมต้องการการให้คำปรึกษาและการ ช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ(ศรีทับทิม (รัตนโกศล) พานิชพันธ์ (2534) ได้แบ่งความต้องการของผู้สูงอายุออกเป็นด้านต่างๆ กล่าวคือ ความต้องการการสนับสนุนจาก ครอบครัว (Family support) ผู้สูงอายุเมื่อถูกปล่อยให้อยู่โดดเดี่ยวหรือแยกตัวอยู่คนเดียวขาดความ มั่นคงทางอารมณ์และทางจิตใจรวมทั้งทางเศรษฐกิจจึงต้องหันไปพึ่งการช่วยเหลือจากบุคคลหรือ องค์กรสังคมสงเคราะห์ภายนอกครอบครัวดังนั้น ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการสนับสนุนจาก ครอบครัวดั้งเดิมของตนควบคู่ไปกับการช่วยเหลือจากภายนอกครอบครัว ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่ม

- อาสาสมัคร องค์การภาคีรัฐวิสาหกิจหรือองค์การภาคเอกชนทั้งที่เป็นองค์การศาสนาและองค์การที่มีใช้ศาสนาก็ได้

- **ด้านอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ ศูนย์ฯ มีกิจกรรมการมอบรางวัลให้กับอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุดีเด่นประจำปี เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้สูงอายุต้องการการดูแลเอาใจใส่จากลูกหลานหรือคนในชุมชน เพราะอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุจะเป็นผู้ที่มีความรู้ในการดูแลรักษาสุขภาพผู้สูงอายุ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันท์เพ็ญ ทะเรรัมย์ (2551) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุคือ 1) ด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการออมตั้งแต่วัยเยาว์วัย เพื่อเป็นการเตรียมการยามเข้าสู่วัยสูงอายุ ส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุและการขาย 2) ด้านสภาพแวดล้อม ส่งเสริมการกำจัดขยะที่ถูกต้องวิธี สร้างระบบน้ำประปาที่สะอาดให้เพียงพอ และส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี 3) ด้านสุขภาพกาย ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในการดูแลสุขภาพตนเอง ส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนช่วยกันดูแลผู้สูงอายุ และจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุประจำหมู่บ้าน 4) ด้านสุขภาพจิต ส่งเสริมครอบครัวให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ และจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมที่มีสมาชิกหลากหลายวัย 5) ด้านสถานภาพทางสังคม จัดตั้งกองทุนเงินออมวันละ 1 บาท สำหรับบุคคลทุกเพศทุกวัย 6) ด้านความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุดูแลสุขภาพ เช่น การเลือกรับประทานอาหาร การประกอบอาหาร หรือเตรียมอาหาร เป็นต้น

2. **เปรียบเทียบระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมืองจังหวัดพิจิตร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัย พบว่า**

ปัจจัยด้านเพศ พบว่า มีผลต่อระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมืองจังหวัดพิจิตร ในด้านสังคมและนันทนาการ

ปัจจัยด้านโรคประจำตัว พบว่า มีผลต่อระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ในด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย

ปัจจัยด้านอายุ พบว่า มีผลต่อระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมืองจังหวัดพิจิตร ทั้งในด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการถ่ายทอด

วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสังคมและนันทนาการ ด้านการให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือ ด้านอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ

ปัจจัยด้านสถานภาพการสมรส พบว่า ไม่มีผลต่อระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

ปัจจัยด้านระดับการศึกษา พบว่า ไม่มีผลต่อระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

ปัจจัยด้านอาชีพ พบว่า ไม่มีผลต่อระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

ปัจจัยด้านลักษณะการอยู่อาศัย พบว่า มีผลต่อระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ใน ด้านการส่งเสริมอาชีพ

ปัจจัยด้านรายได้ พบว่า พบว่า มีผลต่อระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ทั้งในด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย ด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสังคมและนันทนาการ

3. แนวทางในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร พบว่า

ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ด้านที่จำเป็นเร่งด่วนที่สุด คือ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุโดยศูนย์ฯ มีกิจกรรมการมอบรางวัลให้กับอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุดีเด่นประจำปี เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ และศูนย์ฯควรจัดกิจกรรมอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุให้กับประชาชน รongลงมาตามลำดับ คือ ด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดย ศูนย์ฯควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยเช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ ด้านการให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือ โดย ศูนย์ฯควรจัดให้มีนักสังคมสงเคราะห์ทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษา แก้ไขปัญหาแก่ผู้สูงอายุ ด้านการส่งเสริมอาชีพ โดย ศูนย์ฯควรจัดให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย โดย ศูนย์ฯควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ และ ด้านสังคมและนันทนาการ โดยศูนย์ฯควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมนันทนาการในศูนย์ฯ เพื่อให้มีการประสานงานร่วมกันให้การทำกิจกรรมระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้สูงอายุ และยังพบอีกว่าผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิงมีระดับความต้องการ ด้านสังคมและนันทนาการที่แตกต่างกัน ทั้งนี้จะเห็นได้ผู้สูงอายุเพศหญิงมีส่วนร่วมในการเข้าร่วม

กิจกรรมด้านนันทนาการมากกว่าเพศชาย และผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวและไม่มีโรคประจำตัวมีระดับความต้องการฯ ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัยที่แตกต่างกันคือส่วนใหญ่ผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวจะสนใจในการทำกิจกรรมด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัยมากกว่าคนที่ไม่มีโรคประจำตัว และคุณลักษณะส่วนตัว คือ อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับความต้องการ ทุกด้านที่แตกต่างกัน และลักษณะการอยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับความต้องการ ด้านการส่งเสริมอาชีพ ตลอดจน รายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับความต้องการด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย ด้านถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสังคมและนันทนาการ ด้านการให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือ ทั้งนี้จากคุณลักษณะส่วนตัวมีผลต่อระดับความต้องการในดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ จากความต้องการของผู้สูงอายุในเขตองค์กรบริหารส่วนตำบลดงกลาง ทำให้ทราบว่าผู้สูงอายุต้องการให้ดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเพราะผลการวิจัยพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับผลการวิจัยในครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทพันธ์ คตคง (2557) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชรา ภายใต้การร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่าความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชรา ภายใต้การร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหมด 6 ด้าน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง และรองลงมาตามลำดับ คือ ด้านที่พักอาศัย ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านนันทนาการ และด้านบริการทางสังคม และเครือข่ายเกี่ยวพันและนอกจากนี้ ยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเป็นการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนรูปแบบหนึ่ง โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และเปิดโอกาสให้ ผู้สูงอายุ แกนนำอาสาสมัคร ชุมชน องค์กรเครือข่ายจากภาครัฐ และภาคเอกชน มีส่วนร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุโดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุน

ดังนั้น องค์กรบริหารส่วนตำบลดงกลาง จึงควรจะทำดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีสถานที่รวมกลุ่มในการจัดกิจกรรมที่ครอบคลุมทุกมิติทางด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสังคมและนันทนาการ และด้านการให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือ โดยเฉพาะด้านอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ เป็นกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพของอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ และการศูนย์ฯ มีกิจกรรมการมอบรางวัลให้กับอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุดีเด่นประจำปี เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ รวมถึงจัดกิจกรรมอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุให้กับประชาชนเพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างแท้จริง อีกทั้งยังเป็นงานการสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ ถือเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาและมุ่งพัฒนาสังคมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงขององค์กรบริหารส่วนตำบลดงกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้ และการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการการดำเนินงานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย ศูนย์ควรจัดให้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้สูงอายุโดยเฉพาะในกลุ่มที่มีโรคประจำตัวและไม่มีโรคประจำตัว
2. ด้านการส่งเสริมอาชีพ ศูนย์ควรจัดให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ
3. ด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม อนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์
4. ด้านสังคมและนันทนาการ ศูนย์ควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมนันทนาการในศูนย์ เพื่อให้มีการประสานงานร่วมกันในการทำกิจกรรมระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้สูงอายุ
5. ด้านการให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือ ศูนย์ควรจัดให้มีนักสังคมสงเคราะห์ทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษา แก้ไขปัญหาแก่ผู้สูงอายุ
6. ด้านอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ศูนย์ ควรมีกิจกรรมการมอบรางวัลให้กับอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุดีเด่นประจำปี เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ
7. จากผลการวิจัยในครั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ควรที่จะดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ด้านอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่เป็นอันดับแรก เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีควมจำเป็นเร่งด่วน และรองลงมา คือ ด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้ องค์การบริหารส่วนตำบลดงกลางจัดให้มีนั้น และควรนำเสนอผลการวิจัยที่ได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแผนการจัดทำโครงการต่าง ๆ ให้เหมาะสมตามระดับความต้องการของผู้สูงอายุ ตลอดจนเพื่อทราบถึงปัญหาความต้องการของผู้สูงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ต่าง ๆ แล้วนำมากำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ และเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบถึงระดับความต้องการของผู้สูงอายุ ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นว่ามีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ แตกต่างกันหรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากสถานที่และสภาพแวดล้อมมีความแตกต่างกัน
2. ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยอย่างต่อเนื่องถึงความต้องการของผู้สูงอายุ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของผู้สูงอายุเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง
3. ควรมีการศึกษาวิจัยไปถึงกลุ่มผู้สูงอายุเฉพาะกลุ่มที่มีปัญหาด้านสุขภาพหรือกลุ่มที่มีความต้องการเฉพาะเพื่อเข้าถึงการให้บริการให้มากขึ้น

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม